

Oponentský posudek diplomové práce

Mgr. Markéta Šindelková: *Ingrid Kurzová a její přínos pro vývoj teorie tlumočení*

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Posuzovaná diplomová práce má teoreticko-deskriptivní charakter a je věnována rakouské konferenční a mediální tlumočnické profesi, profesorce a psycholožce Ingrid Kurzové. Jde o přepracovanou verzi diplomové práce odevzdané v srpnu 2016, která nebyla doporučena k obhajobě. Ráda bych vyzdvihla, že diplomantka věnovala přepracování textu značnou péči. Ve své práci aplikovala metodu orální historie a 14. října 2016 uskutečnila ve Vídni rozhovor s Ingrid Kurzovou, čímž svou práci obohatila a rovněž rozšířila o přínosné poznatky.

Diplomová práce má jasnou strukturu a je velmi přehledně členěna, jednotlivé kapitoly zpracovávají hlavní oblasti působení Kurzové, tj. interdisciplinární výzkum, kvalita tlumočnického výkonu, psychologický stres při simultánním tlumočení, tlumočení v médiích a v neposlední řadě také didaktická doporučení k nábízení tlumočnických dovedností. Kurzová se rovněž zabývá historií tlumočení, nicméně toto téma zmiňuje diplomantka z důvodu omezeného rozsahu práce jen okrajově.

Velmi pozitivně hodnotím i kapitolu věnovanou ohlasu díla I. Kurzové, diplomantka zmapovala nejen české, ale i zahraniční prostředí; především pak práce, které vycházejí a inspirují se výzkumy, které Kurzová sama provedla, zmiňuje dokonce i názory kolegů (diplomantka cituje z vlastní korespondence s Franzem Pöchhackerem).

Za velký přínos předkládané práce považuji skutečnost, že zpracovává zajímavé téma, které doposud nebylo v českém prostředí souhrnně a komplexně uchopeno, nicméně mám k práci i několik výhrad.

Četba některých pasáží je poměrně náročná. Ze stylistického a lexikálního hlediska působí většina formulací v češtině zcela nepřirozeně a úroveň vyjadřování neodpovídá odbornému stylu. (např. str. 8 *rozebrat výzkum...*, *Následující část bude věnována empirickému vlivu nábízení tlumočení*, str. 9 *i praktiků na práci, umožňují leccos lépe pochopit*, str. 14 *Sama svou roli vnímá jako vyplnění mezery...*, str. 15 *Její experimenty netrpěly nedostatkem znalostí...*, str. 18 *oboustranné simultánní tlumočení*, str. 27 *U jazyků, které jsou nejen stavebně, ale i kulturně zcela odlišné*, str. 35 *Italští dále navrhli procentuální vyhodnocení...*, str. 37 *Stresu tlumočnického povolání se věnuje z toho důvodu...*, str. 48 *S nabývající důležitostí sledování televizního zpravodajství...*, str. 49 *důvody obtížnosti mediálního tlumočení, v německém Garmersheimu – pobožce výše uvedené univerzity...*), místy vágní formulace (str. 47 *Tato teze je potvrzena v následující kapitole o mediálním tlumočení, kde jsou jako méně stresové situace rozebírány akce, s jejichž konáním tlumočnické počítá, a může proto do značné míry ovlivnit jejich průběh*, str. 48 *Tato skutečnost je logicky dána tím, že zatímco ostatní témata byla zkoumána po dobu několik desetiletí a pokryta v široké škále studií, mediální tlumočení se jako téma vhodné pro výzkum nabízelo až v době, kdy byla autorka vystudovaná tlumočnická a psycholožka*). Téměř celý text na str. 50 je místy zcela nesrozumitelný. Překlad citace z rozhovoru s I. Kurzovou (str. 48) z němčiny do češtiny není adekvátní. Lze pozorovat nejednotnost v překladech názvů prací – u Kurzové je německé dílo vždy převedeno do češtiny, avšak u Reissové a Vermeera nikoli (str. 26). Co se týče termínů uváděných v angličtině, nelze při převodu do češtiny aplikovat stejná pravidla jako při přejímání z angličtiny do němčiny – mám na mysli psaní velkých písmen (str. 42-43 *Trait-Anxiety* a *State-Anxiety* nebo *Trait-Angst* a *State-Angst*).

Nesouhlasím s diplomantčíným tvrzením „*Obecně lze říci, že při tlumočení se kulturní aspekt poněkud vytrácí a nehraje takovou roli jako v teorii překladu.*“ (str. 27). Mohla by diplomantka vysvětlit u obhajoby? Vždyť v případě komunitního tlumočení je kulturní aspekt zcela zásadní. Doporučuji tedy zacházet opatrně s termínem *kultura*, případně psát v uvozovkách, vyhovující je spíše termín *sociální a znalostní rámeček* (str. 27).

Diplomantka si poněkud protirečí, když anglické citace nepřekládá do češtiny za předpokladu, že v oblasti tlumočení je znalost angličtiny samozřejmostí, a pak vznik práce odůvodňuje následujícím: *Kurzová svá díla publikuje v anglickém a německém jazyce, které ne každý zájemce o danou problematiku ovládá, a proto by se tato diplomová práce mohla stát přínosnou pro širší okruh čtenářů sahajících do řad odborníků i laiků zajímajících se o výzkum této autorky* (str. 9). Dále na str. 51 uvádí řešitelka dva typy tlumočnických akcí, přičemž svatbu uvádí jako plánovanou akci, ale poté ji v příkladech řadí mezi vysoce stresové akce s nepředvídatelnými komplikacemi.

V kapitole věnované stresu bych zvažila krátkou definici fyzického, psychologického stresu v poznámce pod čarou, to samé u termínu mediální tlumočení (str. 48). Dále by pro úplnost bylo vhodné uvést definici a odkaz na *Speech Repository* (str. 65).

Zcela zásadní výtka mám však k zacházení se zdroji a citacemi. Mnohé ze zmiňovaných experimentů či článků (str. 16 H. Sussman, str. 17 S. Lambertová a B. Kraushaarová, str. 20 J. Anderson, Kurzová identifikuje tři základní složky..., str. 22 A. Baddeley, G. Hitch, str. 62 Wallace E. Lambert) nejsou uvedeny s odkazem na článek či monografii, tyto sekundární prameny rovněž chybí i v seznamu bibliografie. Internetové zdroje i rozhovory jsou nestandardně citovány, citace delší než tři či čtyři řádky by měly být odsazeny a psány menším písmem s nulovým řádkováním (např. str. 12, 50, 64, 71). Opakovanou citaci lze uvádět pomocí *ibid.* (např. str. 18).

K technické stránce mám jen připomínku týkající se odsazování odstavců: První odstavec na začátku (pod)kapitoly se neodsazuje. Pokud jde o seznam zkratk, zvažila bych, zda uvést i české ekvivalenty? Vysvětlení zkratky v textu by mělo následovat hned u prvního výskytu, ne vždy tomu tak je, např. str. 11 *Na základě realizace výzkumu mozkové aktivity metodou EEG* a dále pak str. 17 *za pomoci elektroencefalografie (EEG)*. V textu používá diplomantka v některých případech rovnou zkratku bez uvedení celého názvu (např. str. 25 AIIC). Diplomantka také pro názornost přikládá schémata (str. 32 a 60), což oceňuji, doporučila bych však uvést také seznam použitých vyobrazení v úvodu práce, kde chybí.

Diplomová práce Mgr. Markéty Šindelkové nesporně splnila stanovený cíl a může posloužit jako inspirace pro další výzkum.

Na základě výše uvedeného doporučuji diplomovou práci k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako „velmi dobře“.

V Praze 22. února 2017

PhDr. Mgr. Petra Vavroušová, Ph.D.
oponentka